

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет

**ВІД ГЕОГРАФІЇ ДО ГЕОГРАФІЧНОГО УКРАЇНОЗНАВСТВА:
ЕВОЛЮЦІЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ІДЕЙ ТА ПОШУКІВ
(ДО 140-РІЧЧЯ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ГЕОГРАФІЇ
У ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

*МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(11-13 жовтня 2016 р.)*

Чернівці
Чернівецький національний університет
2016

Редакційна колегія:

д.г.н., проф. Руденко В.П.
д.г.н., проф. Круль В.П.
д.г.н., проф. Джаман В.О.
д.г.н., проф. Сухий П.О.,
д.г.н. проф. Ющенко Ю.С.
д.г.н., проф. Кілінська К.Й.
д.г.н., проф. Гуцуляк В.М.
д.г.н., доц. Рідуш Б.Т.
д.г.н., доц. Соловей Т.В.
д.г.н., доц. Заячук М.Д.

Від географії до географічного українознавства: еволюція освітньо-наукових ідей та пошуків (до 140-річчя започаткування географії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича) : Матеріали Міжнар. наук. конф. (11-13 жовтня 2016 р.). – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2016. – 204 с.

Збірник містить тези і тексти доповідей, що стосуються сучасних тенденцій розвитку географії України та географічного українознавства, розвитку природничо-географічних ідей, традиційних та новітніх напрямків розвитку української суспільної географії, внутрішнього та міжнародного туризму в Україні, гідрометеорологічних процесів та ресурсів і картографо-геодезичного забезпечення й ГІС-моделювання в геосистемологічних дослідженнях.

УДК 91 (477.85)(091)
ББК 26Г(4УКР-44ЕН)я431+65.04я431

<i>Мальчикова Д.С.</i>	
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ	108
<i>Молікевич Р.С.</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦИФІЧНИХ ІНДИКАТОРІВ	
ПРИ ОЦІНЦІ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНУ	109
<i>Нападовська Г.Ю.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В СВІТІ	110
<i>Нмець Л.М., Сегіда К.Ю., Гусєва Н.В., Ключко Л.В.</i>	
МІСЦЕ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ	
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ»	111
<i>Некос А.Н., Рего М.З.</i>	
ПОНЯТТЯ ЛІСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	113
<i>Олійник Я.Б., Нич Т.В.</i>	
ГЕОГРАФІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
ЯК НОВИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	114
<i>Омельченко Н.В.</i>	
ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ УРБАНІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ	115
<i>Сливка Р.Р.</i>	
ПОШИРЕННЯ, ІНТЕНСИВНІСТЬ ТА ТРИВАЛІСТЬ	
ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ У СВІТІ	117
<i>Телебенєва Є.Ю., Барило І.М.</i>	
КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ ВЕКТОРУ	
ГЕОДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
(НА ПРИКЛАДІ МІСЬКОЇ СОЦІОГЕОСИСТЕМИ)	118
<i>Czapliński Paweł</i>	
OFFSHORE INDUSTRY AS A CHANCE FOR A DEVELOPMENT	
OF COASTAL REGIONS - POLISH EXPERIENCES	120
<i>Rudewicz Jacek</i>	
THE NEOLIBERAL URBANISM IN POLAND –	
REASONS, MANIFESTATIONS, AND CONSEQUENCES	121
<u>ВНУТРІШНІЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ:</u>	
<u>РИНКИ, РЕСУРСИ, ІНФРАСТРУКТУРА</u>	
<i>Божук Т.І., Станішевська О.Я.</i>	
СИРО-ВИННИЙ ТУР	
ЯК РІЗНОВИД ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДП «КАРПАТТУР»)	123
<i>Бучко Ж.І</i>	
УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКА СПІВПРАЦЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСКОРДОННОГО ТУРИЗМУ	124
<i>Гишук Р.М.</i>	
ПОТЕНЦІАЛ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	
В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	125
<i>Данілова О.М., Пашиянок І.В., Лаков П.М.</i>	
ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОСЕРТИФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ	
У ПРАКТИКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ ТА БОЛГАРІЇ	
У КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ	127
<i>Джаман Я.В.</i>	
ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ І ЕКСКУРСІЙНИЙ МАРШРУТ	
ЄВРЕЙСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЧЕРНІВЦЯХ	128
<i>Добинда І.П.</i>	
ПАЛАЦЕВІ ТА БУДИНКОВІ КОМПЛЕКСИ ЯК ОСНОВА	
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	130
<i>Кібич І.В.</i>	
БОТАНІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ЧЕРНІВЦІВ ЯК РЕСУРСИ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	131
<i>Круль Г.Я., Паламарюк М.Ю.</i>	
ПРОСТОРОВЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИХ	
РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ	
НА ТЕРИТОРІЇ БУКОВИНСЬКИХ КАРПАТ	133
<i>Лісова Н.О.</i>	
РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ПАРКУ «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ»	
У РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	134

льної – Головної – О. Кобилянської – А. Кохановського – М. Штерна – Е. Штейнбарга – Університетської.

Список літератури

- [1] Буковина: спільна культурна спадщина / [Ж. Стельмашук, М. Кушнір, М. Шкрібляк, Н. Філатова]. – Чернівці: Місто, 2009. – 198 с.
[2] Кайндль Р. Ф. Історія Чернівців / Р.Ф.Кайндль. – Чернівці: Золоті литаври, 2005. – 272 с.
[3] Старик В.П. Чернівці мультикультурні / В.П. Старик – Чернівці: Золоті литаври, 2012. – 18 с.

ПАЛАЦЕВІ ТА БУДИНКОВІ КОМПЛЕКСИ ЯК ОСНОВА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Добинда І.П.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

Туристична галузь на сьогодні займає провідні позиції у розвитку регіонів. Виключенням не є і Волинська область, яка багата як природними, так й історико-культурними туристичними об'єктами. На її, окрім відомих для загалу історико-культурних атракцій, зокрема, замків та культових споруд, є ще маловідомі для екскурсанта споруди, що відносяться до пам'яток архітектури та містобудування і є не культовими. Ними можна вважати 4 палаци вельмож, зокрема, палац Браницьких, палац Мйончинських, палац Плятерів та палац Вільгів.

Палац Браницьких знаходиться у м.Любомлі і був збудований у 1782р. графом Францішеком Ксавелієм Браницьким, якому дана територія дісталася у подарунок у 1768р. Вже у 1781р. тут була споруджена велика резиденція, яку представляв багатооб'ємний палацевий комплекс, що складався із чотирьох частин. Від величч 200м палацу до наших днів зберігся лише його південний двохповерховий флігель, довжиною у 40м. Окрім нього з північного боку був ще один двохповерховий корпус, за яким знаходилася одноповерхова галерея. Ряд будівель завершувався колонним палацевим корпусом, який відображав північне крило палацу. На північ від нього був розташований сад, який оточувала кам'яна огорожа. Південне збережене крило представлене цегляною прямокутною двохповерховою спорудою, коридорної системи, з одним слабо вираженим у плані ризалітом і чотирьохколонним тосканським портиком на висоту одного поверху на західному фасаді.

Палац-резиденцію Мйончинських у м-ку Луків Турійського району спорудив у другій половині XVIIIст. - першій половині XIXст. Францішек Ксавелій Мйончинський. Він постав на місці колишнього замку, зведеного у XVII ст. його прадідом, посередині оборонних замкових мурів. Разом із палацом був висаджений парк, у якому із 1753р. стояла каплиця родини Мйончинських у стилі рококо. Палац і так званий "англійський парк", що знаходився поруч, збереглися до наших днів. Про існування замку нагадують вали, оборонні рови з водою і перекинутий через них міст.

Замок розташовувався на болотистій місцевості, тому історики мають надію знайти на цій території зброю та предмети побуту тамплієрів. У напівзруйнованому вищезгаданому костелі можна оглянути плиту із символами ордену тамплієрів - коло (символ сонця) та кілька фігурок. Проте на сьогодні у колишньому величчому палаці знаходиться медичний заклад, де лікують хворих із відкритою формою туберкульозу.

У м.Берестечко Горохівського району знаходиться палац Плятерів, що тривалий проміжок часу (XXст.) слугував монастирем, а зараз його споруда виконує функцію психіатричного інтернату. Він є пам'яткою XVII-XVIIIст. та взірцем архітектури з епохи класицизму. Окрім палацу там ще має місце парк і флігель, який знаходиться на його терені у формі старого партерового двору.

Палац-садиба Вільгів розташовувався у м-ку Голоби Ковельського району. Він є пам'яткою архітектури періоду піднесення парадного палацового будівництва. Так, у місцевому парку є земляний насип, який вказує на його місцезнаходження. Садиба складалася із декількох будинків, господарських споруд, в'їздної брами та парку із водоймою. До сьогодні від розкішного двохповерхового палацу залишився лише його фундамент, а з усіх інших споруд – напівзруйнований будинок та брама зі зламаним дахом XVIIIст.- поч. XIXст. Споруди палацу за часи радянської влади виконували роль і будинку культури, і військового шпиталю, і лікарні, і дитячого будинку для дітей-інвалідів та дитячого будинку-інтернату. Коли у 90-х рр. минулого століття будівля залишилася без господаря, тоді її почали нищити і грабувати. Проте в'їзна брама у наш час має нове застосування – тут проходять богослужіння для прихожан Української Православної церкви Київського Патріархату [1, 3].

Окрім того, у с.Затурці Локачинського району є садиба В'ячеслава Липинського, яку ще називають родинним палац. Він відноситься до пам'яток архітектури та містобудування поч. XIXст. Поряд із будинком розташовувався парк, який був своєрідною візитною карткою дворянської родини кінця XIX - поч. XXст. Від серпня 2011р. вона є музеєм-садибою В'ячеслава Липинського [2].

Унікальним взірцем житлової культури XVIст., яка зацікавить туриста і не відноситься до культових, є будинок Фальчевського або будинок Пузини, який є найдавнішою житловою спорудою Луцька. Він збудований у 1545-1546рр. Садиба має два поверхи та підвал і складається із двох частин: мурованої (давнішої) та дерев'яної (добудованої у XIXст.). Проте, на жаль, після останньої реконструкції-ремонті найдавніший міський житловий будинок, як зазначив кандидат архітектури Юрій Лукомський, назавжди втратив свою історичну автентичність і національне значення.

Майдан Ринок у Луцьку – один із найстаріших та історично найважливіших майданів і знаходиться він у межах історико-культурного заповідника "Старий Луцьк". На ньому розміщуються кам'яниці з підвалами XVI-XVIIст.

У Володимирі-Волинському є житлові споруди, які відображають архітектуру кін.XIXст. Зокрема, відзначимо адміністративну будівлю, кінотеатр ім.Шевченка та гімназію ім.В.Мономаха на вул.Устилузькій, будинок у стилі польського конструктивізму на вул.Соборній та дерев'яний житловий будинок на вул. О.Цинкаловського.

У Ковелі принагідними архітектурними спорудами виступають колишня аптека Фрідріксона XIXст. та колишня єврейська синагога середини XIXст. Окремі історичні джерела називають 1799 роком будівництва аптеки, коли Фрідріксони звели на тодішній вул.Луцький гарний двоповерховий будинок. Саме ця споруда вказує на становлення аптечної справи у Ковелі вже наприкінці XVIIIст.. Будівля синагоги, не зважаючи на зміни в плануванні, залишилася унікальним зразком конструктивного рішення, зберегла характерні риси культової споруди.

Забудова центральної площі Любомля (колишня площа ринок) відображає архітектуру кін.XVIII - поч.XXст. Найбільшу історико-архітектурну цінність має забудова західної та південної частин площі, що представлена різноманітними за часом зведення та архітектурою спорудами з мансардними дахами, кутовими еркерами, подвійними пілястрами тощо. Незважаючи на певний стилістичний різнобій, будівлі південно-західної частини площі зберігають цілісність свого вигляду, що вказує на архітектурну цінність історичного центру Любомля.

Виходячи із вищезазначеного, варто наголосити на тому, що однією із найважливіших проблем використання цінних для розвитку туризму в регіоні пам'яток архітектури та містобудування є використання їх не за призначенням, а зосередження у їхніх приміщеннях закладів, які не приваблюють рекреантів [3].

Список літератури

- [1]. Лесик О. Замки та монастирі України / О.Лесик. - Л.:Світ, 1993. - 144с.
- [2]. Музейний простір Волині [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://volyn-museum.com.ua/publ>.
- [3]. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР: Ил. справ.-каталог. в 4-х т. / [Госстрой УССР и др.; гл. редкой: Н. Л. Жариков (гл. ред.) и др.]. - К.: Будівельник, 1983 - Т. 1. - 160с.

БОТАНІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ЧЕРНІВЦІВ ЯК РЕСУРСИ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Кібич І.В.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

Туристична галузь Чернівецької області останніми роками активно розвивається та викликає інтерес як на теренах України, так і за кордоном. Безсумнівним лідером серед об'єктів культурно-пізнавального туризму виступає обласний центр – м. Чернівці, яке приваблює як внутрішніх, так і закордонних туристів насамперед своїми історико-архітектурними пам'ятками, а також багатими національно-культурними традиціями і цікавими заходами на кшталт фольклорно-етнографічних фестивалів, ярмарок, Дня міста тощо. Незважаючи на складну політичну та соціально-економічну ситуацію в Україні, потік туристів та екскурсантів в Чернівці з кожним роком зростає. Найбільш відвідуваними туристами залишаються пам'ятки архітектури історичного центру Чернівців, у тому числі об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – колишня Резиденція Митрополитів Буковини та Далмації, яку щорічно відвідують більше 150 тисяч туристів. Про зростання інтересу до Чернівців свідчить і те, що лише до Інформаційно-туристичного центру (ІТЦ) у червні поточного року звернулося 830 тури-